

N:o 23.

Af herr **Jönsson** i Kvarnberga, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående sådan ändring i gällande folkskolestadga, att ordinarie folkskollärare, som blifvit obotligt sinnessjuk, må kunna entledigas med pension.

Enligt den nu gällande folkskolestadgan af 10 december 1897 kan ordinarie lärare vid folkskolan icke från sin tjänst skiljas med mindre han förut tilldelats varning hvilken befunnits vara fruktlös. I samma stadgas 32 § heter det nämligen: Skulle någon ordinarie folkskollärare befinnas oskicklig till eller försumlig i förrättandet af sin tjänst eller ådagalägga sådant uppförande, att han ej bör såsom lärare längre bibehållas, må skolrådet äga att, efter föregången, i skolrådets protokoll intagen men fruktlös befunnen varning, skilja honom från befattningen såsom skollärare och den därmed följande aflöningen.

Denna »oskicklighet» kan dock vara af det slag, att en varning icke rimligen kan lärare därför meddelas. Vid flera tillfällen har det inträffat, att lärare vid folkskolan blifvit sinnessjuk och efter något år förklarats obotligt sjuk. Då är ju läraren oskicklig att sköta sin tjänst i skolan, men icke kan han därför erhålla varning, hvilken dock skall föregå hans skiljande från skolan. Han kan således icke entledigas. Lärares ordinarie befattning måste därför under många år uppehållas genom vikarie. Men då en dylik tjänst å sådan plats är föga eftersökt, har det varit svårt och ibland omöjligt att härtill erhålla lämpliga lärarekrafter. Att skolan häraf lider stort men och att skolråd och församlingar därigenom ådragas kostnader och obehag är alldeles tydligt. Därför måste det anses nödigt, att en ändring af folkskolestadgans

ofvannämnda paragraf i detta afseende företages, så att vid folkskolan anställd lärare, som förklarats obotligt sjuk, skall från sina befattningar med pension kunna entledigas, för att ordinarie lärare därefter må antagas vid skolan.

Att sinnessjukdom gör en lärare oskicklig till förrättande af sin tjänst, kan icke förnekas, lika litet som att en varning i ett sådant fall skulle vara en absurditet, och därför måste det anses behöfligt, att bestämmelserna för ordinarie lärares vid folkskolan skiljande från tjänsten ändras, så att i fall, då obotlig sinnessjukdom träffar lärare, han må från sin befattning kunna entledigas med tillerkännande af pension.

Att, såsom redan nämnts, stora svårigheter möta vid uppehållande genom vikarie af dylik lärarebefattning inses tydligen. Den vikarierande läraren söker naturligtvis, därest han ej redan är pensionsberättigad, så snart som möjligt att erhålla en förmånligare anställning såsom ordinarie lärare, och så är skola, där han kanske blott en kort tid vikarierat, åter utan lärare.

Det har ock inträffat, att, då en vikarie redan antagits, han, efter upplysningar om platsens beskaffenhet, ej tillträdt vikariatet utan omedelbart sökt sig annan förmånligare tjänst, hvarför skolrådet måst börja om igen med sammanträden och annonsering för att måhända ännu flera gånger misslyckas. Att skolrådet härigenom kommer i en ställning, som nära nog kan betecknas såsom rädlös, torde inses, och att för undervisningens upprätthållande i skolan användas äldre, redan pensionerade lärare eller småskollärarynnor kan icke lända vare sig undervisningen eller disciplinen till godo, helst då flera ombyten under samma termin kunna förekomma. I ett sådant mig bekant fall har det inträffat, att under samma termin tvänne småskollärarynnor och en pensionerad folkskollärare uppehållet vikariatet.

Under sådana förhållanden är det svårt, om icke rent af omöjligt, att åstadkomma en normal undervisning i folkskolan. Och för skolrådet såväl som för barnens föräldrar och målsmän är det i hög grad nedslående, att barnen under sin skoltid ej komma i åtnjutande af de fördelar, som en väl ordnad undervisning inom folkskolan medför.

Men det är ej endast skolrådet, som har obehag, eller barnen, som blifva lidande af denna anordning, utan den medför äfven ökade utgifter för församlingen, emedan statsbidrag till vikariens aflöning ej utbetalas, då ordinarie lärare lider af obotlig sinnessjukdom, enär hospitalsläkaren ej anser sig kunna utfärda sådant läkarebetyg, som enligt kungl. kungörelsen af 1 juni 1900 fordras för erhållande af statsbidrag till vikaries aflöning.

Med stöd af hvad jag ofvan anført, tillåter jag mig vördsamt hemställa,

att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t snarast möjligt föranstalta om sådan ändring i gällande folkskolestadga, att ordinarie folkskollärare, som är sinnessjuk och förklarats vara obotlig, må kunna entledigas från sin lärarebefattning med pension.

Stockholm den 23 januari 1909.

Nils Jönsson
i Kvarnberga.

I motionen instämma:

N. Nilsson
i Skärhus.

J. P. Jespersen.

Jöns Jönsson
Slätåker.

Gust. Månsson.
